

POSTANOWIENIE

Dnia 7 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska (przewodniczący)

SSN Agnieszka Piotrowska

SSN Hubert Wrzeszcz (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi A. J. o wznowienie postępowania zakończonego
prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w R. z dnia 1 lipca 2010 r.,
sygn. akt I Ns .../10, wydanym w sprawie
z wniosku J. J.
przy uczestnictwie A. J.
o dział spadku,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 7 października 2016 r.,
zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Okręgowego w R.
z dnia 1 lutego 2016 r., sygn. akt V Cz .../15,

**oddala zażalenie i zasądza od A. J. na rzecz
J. J. 3600 (trzytysiącesześćset) zł kosztów
postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 1 lutego 2016 r. Sąd Okręgowy w R. odrzucił skargę kasacyjną uczestnika postępowania A. J. jako niedopuszczalną (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Z uzasadnienia tego orzeczenia wynika, że Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 15 grudnia 2014 r. odrzucił skargę A. J. o wznowienie postępowania w sprawie o dział spadku, zakończonej prawomocnym postanowieniem tego sądu z dnia 1 lipca 2010 r., sygn. akt I Ns .../10, i orzekł, że każdy uczestnik postępowania ponosi koszty związane ze swym udziałem w sprawie. Postanowienie to zaskarżyli A. J. w całości i wnioskodawca J. J. w części dotyczącej orzeczenia o kosztach postępowania. Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 7 października 2015 r. oddalił oba zażalenia. Od tego postanowienia uczestnik A. J. wniósł skargę kasacyjną. Sąd Okręgowy uznał, powołując się na orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2013 r., II CSK 465/12 (nie publ.), że wniesiona skarga podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna, ponieważ od postanowienia oddalającego zażalenie na postanowienie o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania prowadzonego w trybie nieprocesowym nie przysługuje skarga kasacyjna.

W zażaleniu pełnomocnik uczestnika postępowania zrzucił, że odrzucenie skargi kasacyjnej nastąpiło z naruszenie art. 524 § 1 i 2 w związku z art. 410 § 1 i art. 398⁶ § 2 k.p.c. i wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sprawa, w której skarżący wniósł skargę o wznowienie postępowania była sprawą nieprocesową z zakresu prawa spadkowego. Zgodnie z art. 519¹ § 1 k.p.c. w sprawach z zakresu prawa spadkowego skarga kasacyjna przysługuje od wydanego przez sąd drugiej instancji postanowienia co do istoty sprawy oraz od postanowienia w przedmiocie odrzucenia wniosku i umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Postanowienie w przedmiocie odrzucenia skargi o wznowienie postępowania nie jest - co oczywiste - postanowieniem co do istoty sprawy, nie może być też uznane za postanowienie w przedmiocie odrzucenia wniosku czy umorzenia postępowania. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że odrzucenie skargi o wznowienie postępowania nie może być traktowane jak odrzucenie

wniosku o wszczęcie postępowania nieprocesowego, ponieważ są to odrębne żądania; wniosek inicjuje postępowanie nieprocesowe, skarga o wznowienie postępowania ma natomiast charakter szczególnego środka zaskarżenia. W omawianej sytuacji nie ma postaw do zastosowania analogii, ponieważ nie występuje luka w prawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2001 r., V CSK 357/01, OSNC 2002, nr 7-8, poz. 92). Reasumując, zakwestionowane postanowienie nie podlega zaskarżeniu skargą kasacyjną, albowiem nie należy do żadnej z przewidzianych w art. 519¹ § 1 k.p.c. kategorii orzeczeń. Jest to stanowisko ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2006 r., III CZ 103/05, nie publ., z dnia 24 lutego 2012 r., I CSK 443/11, nie publ., z dnia 11 kwietnia 2012 r., III CSK 57/12, nie publ., i z dnia 29 stycznia 2013 r., II CSK 465/12, nie publ.).

Nie można także podzielić przekonania skarżącego, że na zaskarżone postanowienie przysługuje zażalenie na podstawie art. 394¹ § 2 k.p.c., ponieważ należy ono do kategorii postanowień sądu drugiej instancji kończących postępowanie w sprawie. Zgodnie z art. 394¹ § 2 k.p.c. w sprawach, w których przysługuje skarga kasacyjna, zażalenie przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie, z wyjątkiem postanowień, o których mowa w art. 398¹ k.p.c. a także postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji. W przepisie tym wyraźnie przewidziano - jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 20 marca 2014 r., II CZ 100/13 (nie publ.) - że nie jest dopuszczalne zażalenie na postanowienie sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie, jeżeli zostało ono wydane na skutek rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji. Taką regulacją prawodawca przesądził, że w odniesieniu do postanowień kończących postępowanie w sprawie postępowanie powinno zamknąć się w dwóch instancjach. Innymi słowy, wyeliminował możliwość wnoszenia zażaleń, które w istocie uruchamiałyby kolejne postępowanie, czyniąc Sąd Najwyższy trzecią instancją. Zatem z przedstawionych powodów na zaskarżone postanowienie - wbrew przekonaniu skarżącego - nie przysługuje również zażalenie, ponieważ zostało ono wydane po rozpoznaniu zażalenia na postanowienie sądu

pierwszej instancji; tej oceny nie zmienia charakter prawny postanowienia. Przytoczone w zażaleniu orzeczenia Sądu Najwyższego nie zawierają argumentów podważających to stanowisko.

Ustawowe rozwiązanie, że zakwestionowane postanowienie nie podlega zaskarżaniu ani skargą kasacyjną, ani zażaleniem do Sądu Najwyższego nie uzasadnia zarzutu, iż narusza ono zasadę sprawiedliwego ukształtowania procedury, odpowiada ono bowiem - co uszło uwagi skarżącego - zagwarantowanemu konstytucyjnie prawu strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym co najmniej dwuinstancyjnym.

Jedynie ubocznie należy zauważyć, że w okolicznościach sprawy niedopuszczalne byłoby potraktowanie skargi kasacyjnej skarżącego jako zażalenia (nawet gdyby - jak niesłusznie twierdzi skarżący - przysługiwało mu ono), albowiem wniesienie przez uczestnika działającego za pośrednictwem adwokata innego środka zaskarżenia niż właściwy nie może być uznane za mylne oznaczenie pisma procesowego w rozumieniu art. 130 § 1 zdanie drugie k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CZ 110/00, OSNC 2001, nr 7-8, poz. 105, i z dnia 17 stycznia 2003 r., I CZ 190/02, nie publ.).

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie jako pozbawione podstaw. Orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego, liczonych od wartości przedmiotu zaskarżenia wynoszącej 262 666 zł, jest oparte na art. 520 § 3 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oraz § 6 pkt 7 i § 13 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jedn. tekst z 2013 r., poz. 461).

jw

kc